

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 70

Områdesnamn: Onslunda sten

Kommun: Tomelilla kommun

Kartblad:

Topografisk karta: 023; 2D Tomelilla SO

Ekonomisk karta: 02337; 2D3h Kronovall
02338; 2D3i Sankt Olof

Area: 256 ha

Naturgeografisk region: 7 Skånes sediment- och horstområden

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Avrinningsområde 89, Nybroån

Agrara kulturlandskaps- regioner:

1 Sydvästskånes slätt- och backlandskap

Landskapsformer, områdestyper i kust- och havsområden:

Kullig terräng med relativ höjd 20 - 50 m
Horst, morän

Riksvärde

Ädellövskog	Bok	
-------------	-----	--

Värdeomdöme

Bokskog av hedtyp, sannolikt utvecklade genom skottskogsbruk

Huvudkriterier

A, C.

Förutsättningar för bevarande

- Den flerstammiga bokskogen bevaras och sköts enligt gamla traditioner som skottskog.

Områdets huvuddrag

Ett gammalt utmarksområde, vars centrala delar domineras av bok- och lövskog som är flerstammig och krokigt vuxen. Även något mer högvuxen bok förekommer liksom några mindre granbestånd. Insprängt i bokskogen ligger mindre öppna delvis ljungbevuxna ytor. Bokskogen omges av ett varierande hagmarkslandskap.

Mest intressant är den flerstammiga bokskogen - en mycket sällsynt förekomst. Detta är troligen den största flerstammiga skogen i Skandinavien. Boken i området är av en särskild numera sällsynt syd- och mellanskånsk typ.

Den flerstammiga bokskogen i Onslunda har sannolikt utvecklats genom en ålderdomlig skogsskötseltradition som förekommit i Skåne till 1800-talets mitt. Den kan benämnas skottskog. Skottskogarna drevs huvudsakligen för att få fram klenvirke. Typiskt för skottskogarna är att de består av socklar från vilka flera stammar utgår. En sockel kan vara huggen många gånger. En rad olika varianter på skötseln finns belagda där skottskogsskötseln kombinerades med tillfälligt åkerbruk eller med betesdrift. I Onslunda sten finns bokar med ett växtsätt som visar att flerstamigheten uppkommit genom att de i sin ungdom varit hårt nerbetade. Andra flerstammiga bokar med breda socklar är ett resultat av "skottskogshuggning". Flerstamigheten i området beror alltså både på traditionell skottskogshuggning och på att området varit betesmark. På kontinenten anses flera olika träddarter ha funnits i skottskog, som också benämndes surskog. Detta kan peka på al och andra trädslag som föredrar fuktig mark.

Anmärkningar

Objektet Onslunda Sten är Nyckelbiotop (areal 150 ha) enligt Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Referenser

Urban Emanuelsson, Växtekologiska avd vid Ekologiska inst., Lunds universitet